

Norge kjemper videre

Taler

Haakon 7

Dato

9 april 1942

Omstendigheter

Tale over amerikanske radiostasjoner

1 Overfallet på Norge den 9. april for 2 år siden var den største overraskelse under
krigen - både for Vestmaktene i Europa og for oss selv. De fleste nordmenn
hadde håpet at det skulle være mulig å holde landet utenfor krigen på samme
måten som under forrige verdenskrig i 1914-18.

5

Tyskerne utnyttet fullt ut overraskelsesmomentet og gjorde landgang samtidig
på alle viktige punkter av vår lange kyst. Og da Norge, etter en to måneder lang
heltemodig kamp mot en til lands, til sjøs og i luften helt overlegen fiende, var
hærtatt av tyskerne, hadde statsstyrelsen bare to ting å velge mellom: enten
10 underkastelse under den tyske overfallsmann, eller å reise fra landet for å
fortsette kampen utenfor landets grenser. Vi valte det siste - og i virkeligheten
det eneste valg for en frihetselskende nasjon. Norge kjemper videre. Norge er
fremdeles i krig med Tyskland og vil fortsette å være det, inntil friheten er
vunnet igjen.

15

Det sier seg selv at vår fortsatte kamp må være et ledd i de alliertes felles
krigsførsel. Og vår store handelsflåte gjør oss til et betydelig ledd i dette
samarbeid.

20 Da Norge kom med i den nå pågående krig, hadde vi en handelsflåte av særdeles
høy kvalitet både hva besetning, ledelse og materiell angår, og etter at den norske
regjering 22. april 1940 hadde rekvisisjonert alle de norske skip som befant seg
utenfor fiendtlig eller okkupert område, og The Norwegian Shipping and Trade
Mission var opprettet i London, ble det etterhånden stilt mer og mer tonnasje til
25 disposisjon for krigsførselen.

Jeg vil i denne forbindelse understreke at ikke ett skip, ikke ett skipsmannskap

unnlot straks å etterkomme Regjeringens ordre om å gå til nærmeste alliert
30 havn, og da jeg og Regjeringen i juni 1940 kom til England, hadde vi omkring
tusen av verdens beste skip på tilsammen ca. 4 millioner tonn og 30 000 til 35
000 sjømenn og hvalfangere til å fortsette kampen og til å hjelpe de allierte til å
vinne krigen.

35 Det er opplyst fra britisk hold at omkring 40 prosent av all olje som kommer til
Storbritannia, og omkring 20 prosent av alle matvarer og andre nødvendige ting
fraktes i norske skip. Den norske handelsflåte seiler fremdeles på alle hav, og er
derfor en viktig krigsfaktor. Fra særlig sakkyndig britisk hold er det da også nylig
40 fremholdt at man uten overdrivelse kan si, at Norges innsats har vært og er
uunnværlig.

I dag er omtrent 3,5 millioner tonn d.w. enten direkte befraktet for War
Transport eller beskjeftiget ved norske linjer som trafikerer allierte land. Og
siden den tyske invasjon av Norge til utgangen av 1941 har vi mistet omkring
45 200 skip med en samlet tonnasje av 1,3 millioner d.w. og i samme tidsrom tapt
omkring 1300 mann.

Det ble Regjeringens oppgave så snart vi var kommet hit til England å bygge
opp et vidt forgrenet apparat som ikke bare administrerer det frie Norge, men
50 som også aktivt deltar i selve krigsførselen mot vår felles fiende.

Tvungen verneplikt for norske borgere i utlandet er innført, og allerede mens
kampene pågikk i Norge, ble de første skritt tatt til å reise en ny norsk hær i
Storbritannia.

55 Våre flygere utdannes - som dere vet - i en egen treningsleir i Toronto, og vår
krigsflåte utgjør en verdifull tilvekst til de allierte sjøstridskrefter.

Både våre sjøfolk og flygere og avdelinger av hæren deltar i de alliertes
60 operasjoner med fighting spirit.

Felles for alle er viljen til å vinne vårt land tilbake, og den norske ungdom -
menn og kvinner - våger livet for å komme ut av Norge og slutte seg til sine
kjempende landsmenn.

65 Da gjenerobringen av Norge krever et intimt samspill mellom vår hær, vår flåte

og våre flystyrker og med de allierte styrker, er det etter at de enkelte grener er utbygget, for noen måneder siden utnevnt en C-in-C for alle norske væpnede styrker. Dermed er etablert den enhet i ledelsen som skal koordinere kreftene innen de forskjellige forsvarsgrener, slik at samspillet og slagkraften blir den størst mulige.

Det sier seg selv at også den sivile administrasjon har hatt og fortsatt vil ha mange og vanskelige oppgaver å løse.

Både krigen i seg selv og våre store skipsfartsinteresser har ført til at en rekke av Norges legasjoner og konsulære stasjoner har måttet bli styrket.

Krigen har også nødvendiggjort oppbyggingen av en egen organisasjon for opplysning, propaganda og informasjon.

Nazistenes nedbrytingsarbeid skaper sosiale problemer som administrasjonen må løse.

Jeg nevner videre våre tapre sjømanns velferd og utdannelse. Det er satt i gang maskinistiskoler, styrmannsskoler og radioskoler.

Forsyninger til Norge - når landet er fritt - og tilveiebringelse av ny tonnasje til erstatning for den tapte, er andre oppgaver administrasjonen arbeider med.

Forsyningsplanen går i store trekk ut på å skaffe varer til veie for øyeblikkelig skipning så snart forholdene tillater det - så vel matvarer som råstoffer og hjelpestoffer, først og fremst for nærings- og bekledningsindustrien.

Og det frie Norge deltar selvsagt i det interallierte arbeid som er etablert med henblikk på forsyningene til de forskjellige okkuperte land.

Med hensyn til opprydningen i Norge når krigen er slutt, er det allerede gjort et betydelig arbeid. Enn videre må gjenreisningen av Norges pengevesen og av våre finanser og hele vår økonomiske orientering omhyggelig planlegges.

Den amerikanske nasjon vet hvilken strålende holdning befolkningen i Norge under nazityranniet har inntatt.

Dere har sikkert alle hørt om Norges høyesteretts modige protest mot

krenkelsen av våre rettsprinsipper, om biskopenes og hele geistlighetens og den norske lærerstands mandige opptreden og om de mange organisasjoners faste og nasjonale holdning.

110

Stolt og modig kjemper de hjemme en våpenløs kamp for å verge Norges sjel.

På alle fronter, både åndelig og materielt, viser nordmennene at Norge aldri vil overgi seg.

115

Det står store makter mot oss, men vi har enda mektigere makter med oss, og Norge er stolt over å kunne kjempe sammen med U. S. A. og våre andre allierte for frihet og rett.

120

Sterke bånd har alltid knyttet U. S. A. og Norge sammen, og vennskapet mellom våre to land har jeg sett mange beviser på, også i disse krigsårene.

President Roosevelts store interesse for Norges sak har fått det smukkeste utslag i Presidentens personlige velvilje overfor min svigerdatter og barnebarn.

125

Norge er glad og takknemlig for å ha sterke og gode venner i verden, som kjemper for samme sak, og som vi stoler på vil sette alt inn på at også Norge skal gjenvinne sin fulle frihet.

130

Kilde

W. P. Sommerfeldt (red.): Hans Majestet Kong Haakon VII Taler 1905-1946. Oslo, 1947, s. 50-53.

Emner

Radiotale

135

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/norge-kjemper-videre>

140